

Vasu-näkökulmia

Tämä neliosainen kysely on tarkoitettu Helsingin kaupungin päiväkotien (yksiköiden) Vasu-suunnitelmien rakennusaineeksi. Lisäksi kyselyä käytetään yhteisen Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman työstämisessä, kyselyn avulla tutkitaan päiväkotien vasu-orientaatiota. Tarkoituksena on luoda tiivis ja mielekäs sidos valtakunnallisten, kaupungin ja yksiköiden suunnitelmien välille.

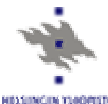
Toimintaohjeet:

1. Tiedostossa Vasu-kartoitus.doc on neljä kysymyssarjaa. Kysymyksistä on myös paperiversiot. Kussakin kysymyssarjassa tarkastellaan päivähoitoa eri näkökulmista (katso liite), jotka ovat: **1) Hyvät käytännöt (harmonia) 2) Ristiriidat (kaaos) 3) Tavoitteet ja 4) Mahdollisuudet**. Päiväkodissa yksi työntekijä pitää huolta aina yhden näkökulman vastauksista. Kaikkiaan siis päiväkodissa neljä ihmistä vastaa kukin yhdestä sarjasta.
2. Vaikka yksi ihminen vastaakin oman kysymyssarjansa täyttämistä, on tärkeää keskustella oman näkökulmansa kysymyksistä kollegoiden kanssa (esim. kahvitunnilla, ryhmässä, palaverissa jne.). Jos kollegoiden näkökulmat johonkin asiaan ovat erilaiset, se ei haittaa, vaan eri näkökulmien ilmaantuessa molemmat näkökulmat kirjataan vastaukseen. Kaikkien kollegoiden kanssa ei ehdi välttämättä jutella, mutta on kuitenkin tärkeää, että erilaisten ryhmien näkemykset tulevat esiin.
3. Kysymyssarjojen täyttämiseen on käytettävissä aikaa maaliskuun alusta viikon 15 loppuun (15.4 mennessä, vastata saa toki aikaisemminkin.).
4. Ensimmäinen viikko on tarkoitettu kysymyssarjan pohtimiseen ja siitä keskusteluun yleisesti. Tämä ohje jaetaan koko henkilökunnalle.
5. Toisella viikolla kirjataan muistiin omia ja kollegoiden näkemyksiä.
6. Kolmannella viikolla vastaukset kirjoitetaan puhtaaksi.
7. Viimeistään viikolla 15 vasupareista toinen kirjoittaa kaikkien neljän eri näkökulman vastaukset koontilomakkeelle verkossa osoitteessa (<http://www.helsinki.fi/~reunamo/vasu.htm>). Näkökulmat jätetään kaikkien luettavaksi ja kommentoitavaksi (esim. kahvihuoneeseen, ilmoitustaululle, monistetaan kaikille jne.). Näkökulmia käytetään Vasun jatkotyöskentelyyn.

Päiväkodin vastaukset ovat luottamuksellisia, eikä vastausten perusteella laadittavissa koonneissa voi tunnistaa yksittäisiä päiväkoteja. Yleensäkin kartoituksen henki on ennen kaikkea etsiä mahdollisuuksia tukea päiväkotien työtä. Vastaukset antavat suuntaa painopisteille ja käytännön toimenpiteille.

Yhteistyöterveisin,

Seppo Sarras, Vasu-konsultti (Helsingin kaupunki)
Jyrki Reunamo, KT (Helsingin yliopisto)

Hyvien käytäntöjen (harmonia) kartoitus:

1. Mitkä ovat päiväkodissanne sellaisia käytäntöjä, jotka toimivat parhaiten?	
2. Mitä sellaisia toimintatapoja päiväkodissanne on vaarassa unohtua, joita ette kuitenkaan halua missään nimessä kadottaa, joista olisi syytä pitää kiinni?	
3. Mitkä asiat omalta osaltasi toimivat parhaiten yhteistyössä vanhempien kanssa, osana kasvatuskumppanuutta? Entä koko päiväkodin tasolla?	
4. Mikä on työssäsi toiminut vanhempien saamisessa mukaan toimintaan, sen suunnitteluun ja arviointiin? Entä koko päiväkodissa?	
5. Mitä hyviä säilyttämisen arvoisia asioita päiväkodissa on eri kieli- ja kulttuuritaustaisiin lapsiin (esim. maahanmuuttajalapsen) liittyen?	
6. Mikä on itsellesi tärkein työkalu edistäessäsi lasten hyvinvointia? Mitkä ovat päiväkotinne vahvuuksia lasten hyvinvoinnin edistämiseksi?	
7. Mitkä tilanteet ovat omassa työssäsi myönteisimpiä: iloisimpia, inspiroivimpia, motivoivimpia tai harmonisimpia? Entä päiväkodissa?	
8. Mikä päiväkotiympäristössänne (tilat, lähiympäristö, materiaalit, välineet) antaa päiväkodissa parhaiten aineksia hyvälle toiminnalle?	
9. Miten olette onnistuneet huomioimaan eri ikäiset (esim. alle 3-v.) lapset tasapuolisesti?	
10. Mitä käytännön keinoja olette käyttäneet tukiessanne lasten leikkiin sitoutumista?	

11. Missä lasten liikkumiseen liittyvissä asioissa oma työsi on parhaimmillaan? Entä päiväkodin liikuntakulttuurissa?	
12. Minkälaiset taiteeseen ja ilmaisuun liittyvät asiat toimivat parhaiten omassa työssäsi? Entä koko päiväkodissa?	
13. Mikä on tärkein vahvuutesi sisällöllisissä orientaatioissa (matikka, luonnontiede, historia-yhteiskunta, esteettinen, eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen)? Entä koko päiväkodin tasolla?	
14. Millaiset suunnittelukäytännöt (lapsikohtainen suunnittelu, viikkosuunnittelu, vuosisuunnittelu) toimivat ryhmässänne parhaiten? Entä koko päiväkodissa?	
15. Millainen lasten toiminnan dokumentointi on ollut mielekkäintä?	
16. Mikä hyvä asia on erityisesti korostunut edesauttaessasi lapsen myönteistä, tarpeiden mukaista ja rikasta toimintaa?	
17. Mikä on ollut hyvää työssäsi erityiskasvatukseen liittyen? Entä koko päiväkodin käytännöissä?	
18. Mikä verkostoyhteistyössä (virastot, laitokset, seurakunnat, järjestöt ja yksityiset) on toiminut hyvin ja tuonut lisäarvoa omalle ja koko päiväkodin toiminnalle?	
19. Mitä antia erilaiset näkökulmat (esim. vaihtoehtopedagogiikat) ovat antaneet työllesi? Entä päiväkodille?	
20. Mikä on ollut työyhteisönne parhaita käytännön vahvuuksia (esim. suunnittelussa, työn organisoinnissa, johtamisessa ja henkilöstön hyvinvoinnissa)?	

Ristiriitaisuuksien (kaaos) kartoitus:

1. Millaiset asiat ovat aiheuttaneet omassa työssäsi eniten häiriöitä ja turhautumista viime aikoina? Entä päiväkodissa?	
2. Millaisia käytäntöjä olisi työssäsi syytä purkaa sujuvuuden parantamiseksi? Entä päiväkodissa?	
3. Mikä vaikeuttaa perheiden tukemista ryhmässäsi/päiväkodissa?	
4. Mikä turhauttaa eniten pyrittäessä edistämään perheiden osallistumista toimintaan, sen suunnitteluun ja arviointiin?	
5. Mitkä asiat ovat viime aikoina tuoneet epävarmuutta ja epäselvyyttä eri kulttuuritaustaisten lasten ja perheiden (esim. maahanmuuttajat) kanssa työskenneltäessä?	
6. Mikä omassa työssäsi häiritsee eniten lasten hyvinvoinnin edistämistä? Entä koko päiväkodissa?	
7. Mitkä tilanteet ovat omassa työssäsi kaoottisimpia: ahtaita, repiviä ja epäselviä?	
8. Mikä päiväkotiympäristössänne (tilat, lähiympäristö, materiaalit, välineet) tuottaa eniten epäjärjestystä ja ristiriitoja?	
9. Mikä haittaa eri ikäisten lasten tasapuolista huomiointia (esim. alle 3-vuotiaat)?	
10. Mikä on viime aikoina häirinnyt lasten leikkiin keskittymistä?	

11. Mikä vaikeuttaa ja rajoittaa lasten monipuolista liikkumista omaa ryhmääsi ajatellen? Entä koko päiväkodissa?	
12. Mikä rajoittaa lasten luovien projektien kukkimista ryhmässäsi eniten? Entä koko päiväkodissa?	
13. Mikä sotkee pahiten keskittymistäsi Vasun sisällöllisiin orientaatioihin (matikka, luonnontiede, historia-yhteiskunta, esteettinen, eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen)? Entä koko päiväkodissa?	
14. Mikä on eniten hajottanut ryhmänne suunnittelukäytäntöjä (lapsikohtainen suunnittelu, viikkosuunnittelu, vuosisuunnittelu)? Entä koko päiväkotia koskevaa suunnittelua?	
15. Mikä on pahiten rasittanut ja häirinnyt lasten toiminnan dokumentointia?	
16. Millaiset lasten tarpeet jäävät liian vähälle huomiolle?	
17. Millaiset asiat ovat eniten lähiaikoina estäneet erityiskasvatuksen mielekästä toteutusta ja erityisen tuen antamista omassa työssäsi? Entä päiväkodissa?	
18. Mikä on viime aikoina pahiten sotkenut verkostoyhteistyötä (virastot, laitokset, seurakunnat, järjestöt ja yksityiset) päiväkodissa?	
19. On erilaisia näkemyksiä (esim. vaihtoehtopedagogiikat). Millaisissa asioissa näkemyserot ovat haitanneet työtä?	
20. Mikä on ollut käytännön esteenä vielä tehokkaammalle ja rikkaammalle yhteistyölle (esim. suunnittelussa, työn organisoinnissa, johtamisessa ja henkilöstön hyvinvoinnissa) työyhteisössänne?	

Tavoitteiden kartoitus:

1. Mitä ovat ryhmässänne tärkeimmät sellaiset tavoitteet, jotka eivät vielä ole toteutuneet, mutta joita aktiivisesti työstätte? Entä koko päiväkodissa?	
2. Mitä käytäntöjä teiltä puuttuu, mutta haluaisitte toteutuvan ryhmässänne? Entä päiväkodissa?	
3. Millä tavoin pyritte tukemaan perheitä?	
4. Mikä olisi hyvä tapa vanhempien osallistumiseen päiväkodin toimintaan, sen suunnitteluun ja arviointiin?	
5. Miten eri kieli- ja kulttuuritaustaiset lapset (esim. maahanmuuttajalapset) tulisi huomioida ryhmässänne? Entä koko päiväkodissa?	
6. Mikä on tärkein tavoite lasten hyvinvoinnin edistämässä ryhmässänne? Entä koko päiväkodissa?	
7. Mitkä ovat ryhmässänne tärkeimmät tavoitteet koskien ilmapiirin kehittämistä? Entä koko päiväkodissa?	
8. Mitä päiväkotiympäristöön (tilat, lähiympäristö, materiaalit, välineet) liittyviä tarpeita teillä on? Mitä pitäisi parantaa?	
9. Millaisia tavoitteita teillä on lapselle ominaisten ja luontevien toimintatapojen kehittämässä?	
10. Millä tavoin lasten leikkiedellytyksiä pitäisi parantaa ryhmässänne? Entä koko päiväkodissa?	

11. Minkälaisiin liikunnallisten asioiden edistämiseen olette viime aikoina keskittyneet?	
12. Mitkä taiteeseen ja ilmaisuun liittyvät tavoitteet ovat olleet ajankohtaisia viime aikoina ryhmässänne/päiväkodissänne?	
13. Mitä sisällöllisiä orientaatioita (matikka, luonnontiede, historia-yhteiskunta, esteettinen, eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen) te painotatte ryhmässänne/päiväkodissa?	
14. Mitä haluatte suunnittelukäytännöllänne (lapsikohtainen suunnittelu, viikkosuunnittelu, vuosisuunnittelu) saada aikaan?	
15. Mitä haluatte lasten töiden dokumentoinnilla saada aikaan? Mitä sillä pitäisi saada aikaan?	
16. Mihin lapsen tarpeisiin haluatte erityisesti vastata?	
17. Mitä olisi tärkeätä saavuttaa erityiskasvatuksessa ajatellen tämän hetken tilannetta ryhmässänne/päiväkodissa?	
18. Mitkä ovat verkostoyhteistyönne (virastot, laitokset, seurakunnat, järjestöt ja yksityiset) tärkeimmät tavoitteet?	
19. Onko teillä pyrkimyksiä soveltaa vaihtoehtopedagogiikkaa? Millaisia?	
20. Mitkä tavoitteet korostuvat työyhteisön hyvinvointiin ja organisointiin liittyvissä kysymyksissä?	

Mahdollisuuksien kartoitus:

1. Mitä uusia innovaatioita tai kokeiluja ryhmässänne on meneillään paraikaa? Entä päiväkodissa?	
2. Miten pidät yllä ryhmässäsi/päiväkodissa uusia näkökulmia avaavaa, tutkivaa ilmapiiriä?	
3. Mitä lisämahdollisuuksia voisi olla perheiden tukemiseksi ryhmässäsi/päiväkodissa?	
4. Mitä lisäarvoa vanhempien runsaampi mukanaolo toiminnassa, sen suunnittelussa ja arvioinnissa saattaisi tuoda? Miten tällaisia mahdollisuuksia voisi luoda?	
5. Miten eri kieli- ja kulttuuritaustaiset lapset (esim. maahanmuuttajalapset) voisivat rikastaa ryhmän/päiväkodin toimintaa?	
6. Miten vältämme kiireen ja saamme raivattua lapselle tilaa, aikaa ja väljyyttä rikastaa omaa ja muiden elämää, kokonaisvaltaista hyvinvointia?	
7. Missä tilanteissa utelias, mielenkiintoinen ja kokeileva toiminta parhaiten kukoistaa ryhmässäsi/päiväkodissa? Miten sitä voisi edelleen ruokkia?	
8. Millä tavoin päiväkotiympäristönne (tilat, lähiympäristö, materiaalit, välineet) virittävät lapsia ja aikuisia ennakkoluulottomaan todellisuuden testaamiseen?	
9. Miten saatte lisää tilaa toimintaan niin, että kaikenikäiset lapset (esim. alle 3-vuotiaat) saavat yhtäläiset mahdollisuudet toimia omien edellytystensä mukaisesti?	
10. Millaiset leikit ovat viime aikoina siivittäneet lapset (ja aikuiset) kaikkein huimimmille matkoille?	

11. Miten voi käytännössä lisätä lasten liikunnallista nautintoa ja rikastaa liikunnallisia kokemuksia ryhmässäsi? Entä päiväkodissa?	
12. Mitkä taiteelliset ja ilmaisuun liittyvät avaukset tuntuvat tällä hetkellä mielenkiintoisilta?	
13. Mikä voisi olla hyvä keino edistää sisällöllisten orientaatioiden (matikka, luonnontiede, historia-yhteiskunta, esteettinen, eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen) yhä tutkivampaa ja todellisuutta testaavampaa käsittelytapaa?	
14. Miten suunnitteluun saadaan riittävästi avaruutta ja luovuutta (lapsikohtainen suunnittelu, viikkosuunnittelu, vuosisuunnittelu), jotta ideoita voitaisiin ottaa käyttöön ja tuhlata mielinmäärin.	
15. Miten lasten toiminnan dokumentointi ei vain kuvaa lasta, vaan rikastaa hänen ja hänen perheensä kokemusmaailmaa?	
16. Mainitse esimerkki prosessista, jossa lapset ovat olleet aloitteentekijöitä ja osallistuneet projektin kehittämiseen.	
17. Miten erityistä tukea tarvitseva lapsi voisi olla vielä enemmän positiivinen osallistuja ryhmässämme/päiväkodissamme?	
18. Minkälaisia löytöjä ja toimintamahdollisuuksia on verkostoyhteistyön (virastot, laitokset, seurakunnat, järjestöt ja yksityiset) toteuttamisessa käyttämättä?	
19. Millaisia asioita nousee houkuttelevimpina esiin, kun ajatellaan vaihtoehtopedagogiikasta saatavia virikkeitä ja vaikutteita?	
20. Mitä mahdollisuuksia työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi on vielä käyttämättä?	

Liite: Neljä toisiaan täydentävää näkökulmaa päiväkodissa (Reunamo)

